

Llegir amb les orelles

Sobre la lectura a l'aula de música

Les cançons que m'agraden són les que s'aguanten només per la lletra, sense necessitat de melodia. No necessiten melodia, són poesies.

(John Lennon)

Des de sempre, en qualsevol lloc, circumstància o societat, la música ens ha acompanyat. Des de les antigues tribus paleolítiques on tenia una funció unificadora, la música ha anat associada als moments alegres i al joc, tan si la practiquen els infants com els professionals músics, perquè té càrrega simbòlica i és una forma agradable de trobar l'altre.

La música és, a més, una eina altament educativa i, probablement, a l'escola on es canta hi haurà bons mestres i bons alumnes.

Música i literatura van del bracet. Hi ha nombroses obres literàries que tenen com a protagonista un instrument (*El violí d'en Patrick*), un músic (*Sofia, la vaca que estimava la música*), un estil musical (*Ruby canta un blues*), una cançó (*Paf el drac màgic*) o una referència musical (*El cant de les balenes*). A través de la literatura podem fer el pas, de forma natural i directa, envers aquesta àrea de coneixement.

El camí contrari també hauria de ser possible. Sovint es comenta que el treball escolar ha de ser interdisciplinari i que l'aprenentatge de la llengua no és només una preocupació del mestre especialista. Sentim a dir que mestres de llengua en som tots i que quan fem socials, naturals, educació física o música també estem ensenyant a fer un resum, a anticipar hipòtesis, a aprendre expressions, a conèixer paraules noves, a relacionar conceptes i a expressar pensaments.

La música relaciona la poesia, les matemàtiques, la geografia, la ciència i la llengua. A l'aula de música, abans d'escoltar les cançons, es llegeix el seu text, es comenta el seu significat i s'analitzen les rimes. També es juga amb les paraules, es creen ritmes, es descobreixen sonoritats, etc.

Es tracta que el mestre de música es preocupi pel nivell òptim de lectura dels seus alumnes, s'impliqui en aquesta aventura i respecti els models d'aprenentatge de la lectoescriptura. Si no és així, ens trobem amb la contradicció —real, això passa— que els mestres de llengua ensenyen a llegir amb les orelles (que és com aprenen els infants, per la fonètica dels sons) mentre conviuen amb altres mestres especialistes que s'afanyen a recordar, lamentablement, que ema i a fan ma.

La pràctica: La del pirata cojo

Paraules, músiques i creació de cançons

Edat:	A partir de 8 anys
Nombre d'alumnes:	Grup classe
Objectius:	<ul style="list-style-type: none">• Enriquir la comunicació• Desvetllar l'interès per altres formes musicals.• Desenvolupar la capacitat d'atenció
Recursos	Temps: 3-5 sessions
	Espai: Biblioteca, aula de música
	Material: Gravadora de so Instruments musicals

La música forma part de la nostra vida, ens acompanya sempre. La sentim als tons de les trucades al mòbil i als anuncis de la televisió. De vegades ens commou, altres vegades ens fa riure, ballar o recordar poemes com el d'Espronceda, quan Sabina canta "si me dan a elegir, entre todas las vidas, yo escojo la del pirata cojo..."

Les cançons, per la seva forma, per la seva construcció, són excel·lents per treballar la semàntica i la gramàtica. A l'aula de música s'organitzen tallers i es dediquen sessions a la creació de cançons. Tres d'algunes activitats que es realitzen habitualment són:

Crear una melodia a partir d'un text

Primer s'ha d'escriure el text. L'escriuen els propis alumnes a partir dels seus interessos o d'algun tema d'actualitat. La feina del mestre és coordinar i dirigir totes les idees fins a la síntesi del redactat final, vetllant pel ritme de les paraules, per la seva fonètica, per l'harmonia. Normalment les idees brollen per tot arreu i la redacció de la cançó és motiu de festa, de joia compartida.

Després cal crear l'acompanyament musical o rítmic de la cançó atenent al seu contingut i usant diversos suports senzills i al nostre abast com la veu, instruments de percussió petita i objectes sonors.

Reescriure una cançó coneguda canviant el text

A partir d'una cançó coneguda, els alumnes llegeixen i analitzen el text i després trien un altre tema sobre el que redactaran la seva pròpia lletra, vetllant perquè s'ajusti a la música.

Crear un conte musical

La creació d'un conte musical implica l'ambientació de paisatges sonors imitant els fenòmens naturals (vent, pluja), els moviments dels personatges (si són animals els seus crits, els seus moviments), el simbolisme dels seu caràcter, els paisatges, l'atmosfera, etc. És una activitat relativament senzilla de realitzar.

Qualsevol activitat que relacioni música i lectura té un component social fort. Comporta treball en equip, desinhibició i creativitat i, per això està bé acabar el taller presentant el resultat als companys de l'escola en un concert dalt de l'escenari. I també es pot enregistrar la cançó en format vídeo per penjar-la al bloc o al web del centre.

Jaume Centelles

Paraules clau: Lectura, escriptura, creació, música, harmonia, ritme, treball cooperatiu.

Entradeta:

Entrem en la literatura per la via de la intel·ligència i el raonament però hi ha una altra forma d'acostar-s'hi a través de la sensibilitat musical. La música i la llengua, les paraules i els sons, tenen una relació directa mitjançant les cançons i, per això, el mestre especialista de música ha d'estar predisposat a ser un bon mestre de llengua, també.